

«پرونده زندانیان»؛ گروگان آمریکا در مذاکرات رفع تحریمها

سخنگوی دستگاه دیپلماسی گفت: دولت آمریکا به بهانه تحریمهای ظالمانه‌ای که علیه ملت ایران اعمال کرده‌اند، افراد و تعدادی از شهروندان ایرانی را به جرم نقض تحریمها بازداشت کرده است.

سخنگوی دستگاه دیپلماسی گفت: دولت آمریکا به بهانه تحریم های ظالمانه ای که علیه ملت ایران اعمال کرده اند، افراد و تعدادی از شهروندان ایرانی را به جرم نقض تحریم ها بازداشت کرده است.

خبرگزاری مهر؛ گروه سیاست: غرب به رهبری آمریکا این روزها در تلاش برای فرسایشی کردن مذاکرات هستند و موازی با پیگیری پرونده مذاکرات، از هیچ تلاشی برای اعمال فشار به ایران از جمله ایجاد آشوب و اغتشاش در قالب جنگ روانی-اقتصادی دریغ نمی کنند. به زعم خبرگان هدف آمریکا از این سیاست آشنای «هویج و چماق»، از یک سو تشدید فشار و رساندن قدرت تحمل ایران به «آستانه تحمل» برای گرفتن امتیاز بیشتر در پشت میز گفت وگو، از طرفی انجام توافقات دوجانبه تهران-واشنگتن مخصوصاً در حوزه دتابعیتی ها و خارج کردن جواسیس خود از زندان های ایران و از همه مهم تر در تلاش برای خاموش نشدن کورسوی امید واهی اپوزیسیون جمهوری اسلامی ایران است که ادعا می کنند جایگاهی در میان مردم ایران دارند. بنابراین سیاست دوگانه رژیم آمریکا در وضع فعلی متأثر از این سه ساحت است.

خبرگزاری مهر اخیراً میزبان سخنگوی وزارت امورخارجه بود تا ضمن مرور آنچه در عرصه سیاست خارجی می گذرد، به تشریح برخی شبهات و سوالات نیز پرداخته شود. آنچه در ادامه می خوانید بخشی از این جلسه است.

شاهد هستیم آمریکا اخیر روی «رهایی مجرمان دتابعیتی خود از محاکم قضائی ایران» مانور می دهد. از طرفی دستگاه دیپلماسی ما گفته است نگاهش به این موضوع انسانی بوده و حاضر به همکاری است. همچنین این گزاره به گوش می رسد که آمریکا موضوع آزادی زندانیان خود را گروگان گفت وگوهای هسته ای گرفته است. مایل هستیم توضیحات شما را بشنویم.

موضوع زندانیان یکی از موضوعات مورد گفت وگویی ما با طرف امریکایی از کانال های مختلفی است که در این زمینه ایفای نقش می کنند. متأسفانه دولت آمریکا به بهانه تحریم های ظالمانه ای که علیه ملت ایران و جمهوری اسلامی ایران اعمال کرده اند مشخصاً افراد و تعدادی از شهروندان ایرانی را به جرم نقض تحریم ها از نگاه آن ها بازداشت کرده اند و متأسفانه مدت زیادی است که این افراد در زندان های آمریکا به سر می برند. جمهوری اسلامی ایران با نگاه به وظیفه ذاتی و قانونی خودش که موظف است از حقوق اتباع شهروندانش دفاع کند و هم از جهت اینکه افراد بازداشت شده از زندان به دلایل واهی به جرمی که از نظر دولت آمریکا نقض تحریم هاست بازداشت شده اند و جمهوری اسلامی ایران اساساً چنین تحریم هایی را غیرقانونی و ظالمانه تلقی می کند و افراد به جرم اینگونه اقدامات از نظر دولت آمریکا مورد بازداشت قرار گرفته اند تلاش برای آزادی این افراد را مورد اهتمام قرار داده است و این ارتباط از طریق طرف های میانجی گر صورت گرفته است و در مرحله ای هم این توافق شکل گرفته است.

رویکرد دولت آمریکا کاملاً مشخص است و رویکردی سیاسی و فرصت طلبانه است به گونه ای که ما این برداشت را داریم که آمریکا به مقوله زندانیان به عنوان یک ابزار در تنظیم رفتار سیاسی جمهوری اسلامی ایران استفاده می کند لذا متأسفانه به رغم توافق در اجرای تبادل زندانیان دولت آمریکا به وعده خودش عمل نکرد و متأسفانه روند تبادل زندانیان همچنان متوقف باقی مانده است. از نگاه جمهوری اسلامی ایران این اقدام، عملکردی انسانی است. ما به دلیل اهتمام به ضرورت بازگرداندن هرچه سریع تر شهروندان ایرانی به آغوش خانواده هایشان و رفع بازداشت از شهروندانی که مرتکب جرم اساساً نشده اند نسبت به اجرای سریع توافق آمادگی داریم اما مشروط کردن موضوع ازسوی دولت آمریکا به موضوعات دیگر از جمله مسائل مربوط به روند مذاکرات رفع تحریم ها متأسفانه تا به الان منجر به متوقف ماندن اجرای توافق شده است.

ایران همیشه ملتزم به روند دیپلماسی است

در روزهای اخیراً در جریان سفر محمد بن عبدالرحمن آل ثانی به تهران، او تأیید کرد که حامل پیام هایی از سوی طرف های برجامی به ویژه آمریکایی ها، به ایران هستند، اگر امکان دارد در مورد جزئیات این پیام ها بفرمائید و اینکه آیا این پیام ها در تهران مورد توجه قرار گرفت؟

جمهوری اسلامی ایران همیشه ملتزم به روند دیپلماسی بوده و در مسائل مربوط به مذاکرات رفع تحریم ها هم کاملاً مسئولانه

در برابر مذاکرات ظاهر و حاضر شد و به میز مذاکره به عنوان یک مسیر قابل قبول برای رفع تحریم های ظالمانه علیه جمهوری اسلامی ایران نگاه کرد و در این زمینه وارد روند مذاکرات شد و به روند مذاکره پایبند بود. طبیعتاً در طول روند مذاکرات و پس از آن هم کشورهای با انگیزه هایی توأم با حسن نیت وارد عمل شدند و تلاش کردند به عنوان میانجی گر تسهیل گر روند مذاکرات باشند.

قطر از جمله کشورهای است که نقش مجدانه و توأم با اهتمام را انجام داده است و به دلیل ارتباط خوبی که با کشورهای جمهوری اسلامی ایران و مشخصاً آمریکا دارد همواره تلاش کرده نقش تسهیل گر و میانجی گر را برای از سرگیری توافق ایفا کند. جمهوری اسلامی ایران همواره از تلاش های توأم با حسن نیت کشورهای دوست از جمله قطر استقبال کرده لذا می توانیم بگوییم ایران به تلاش های توأم با حسن نیت طرف های منطقه ای اقبال نشان داده و تلاش کرده از چنین ظرفیتی برای بازگشت مسنولانه همه طرف ها به توافق استفاده کند.

خواستار آزادی بی قید و شرط اسدالله اسدی هستیم

خبرگزاری مهر به عنوان تنها رسانه ای که در ماه های اخیر پیگیر وضعیت آقای اسدالله اسدی بود. به رغم تصویب قانون مبادله محکومین میان ایران و بلژیک و همچنین مصونیت دیپلماتیک آقای اسدی همچنان شاهد استمرار وضعیت بازداشت غیرقانونی او هستیم. درباره آخرین وضعیت پیگیری های پرونده او بفرمائید؟

متأسفانه تاکنون به رغم پیگیری هایی که تاکنون صورت گرفته است اتفاق جدید را شاهد نبودیم. مجدداً تأکید می کنیم نفس بازداشت و محاکمه آقای اسدی دیپلمات جمهوری اسلامی ایران غیرقانونی بوده است. نقض کنوانسیون وین بوده و متأسفانه این اقدام غیرقانونی همچنان باعث استمرار حضور آقای اسدی در زندان کشور بلژیک شده است. تلاش های دیپلماتیک ما در این زمینه ادامه دارد و خواسته صریح ما آزادی بدون قید و شرط و جبران خسارات مادی و معنوی او است. وزیر در هر مصاحبه ای که با همتای بلژیکی داشتند بحث آقای اسدی را مطرح کردند و جز مطالبات ماست.

اخیراً خبری با عنوان «تعطیلی اینستکس» مطرح شده است، دلیلی خاصی داشت؟

تعطیلی سازوکار اینستکس آنطور که از سوی منابع غربی در رسانه ها مطرح شده است نشاندهنده استمرار بی عملی دولت های اروپایی در عمل به تعهدات شان در ارتباط با برجام است. اروپا اثبات کرد که در حوزه عمل برای انجام تعهدات خودش در بحث برجام و همچنین جبران خروج یکجانبه و غیرقانونی آمریکا در این توافق دولت اروپا به رغم تأیید چنین سازوکاری نتوانست به تعهدات و مسئولیت های خودش در ارتباط با برجام و جبران خروج یکجانبه خودش و تأمین انتظارات و توقعات جمهوری اسلامی ایران وظیفه خودش را انجام دهد.

تروریستی خواندن سپاه پاسداران نقض صریح مقررات و منشور ملل متحد است

درمورد بی عملی اروپا صحبت شد. ظاهراً در حوزه سیاسی و ضدیت با مردم ایران خیلی هم بی عمل نیستند. مصداق عینی آن تلاش برای قرارداد بخششی از نیروهای مسلح کشورمان در آنچه فهرست تروریستی می نامند، است. تحلیلی در این خصوص دارید؟

آن اقدامی که در پارلمان اروپا رخ داد اقدام غیرمسئولانه و ناشی از درک غلط مقامات اروپایی در پارلمان اروپاست. تأثیرپذیری اروپاییان از لابی دشمنان و مخالفان نظام است. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بزرگترین نیروی ضد تروریسم در منطقه و جهان است. براساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران سپاه از ارکان نیروهای رسمی مسلح جمهوری اسلامی ایران است لذا اساساً توسل به چنین اقدامی نقض صریح مقررات و منشور ملل متحد است و ناشی از درک غلط آنها در رابطه با مسائل ایران است. در این زمینه ایران هشدارهای لازم را داده لذا امیدواریم عقلا و جریان های دارای تدبیر و حکمت در اروپا از ارتکاب در رفتار نسنجیده دیگری پیشگیری کنند.

توجه به حوزه آفریقا یکی از موضوعات مورد توجه ایران بویژه در دولت سیزدهم است

با روی کارآمدن دولت جدید، از گزاره ای با عنوان «استفاده از ظرفیت های مغفول مانده» استفاده شد و البته همچنان استفاده می شود. مثلاً گفته می شود تا کنون از ظرفیت کشورهای آفریقایی به درستی استفاده نشده است. اگر از زاویه واقعی نگاه کنیم در این حوزه چه رخ داده است؟

اینکه از ظرفیت استفاده نشد، روایت دقیقی نیست. از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی آفریقا بعنوان یکی از حوزه های اولویت دار ایران در گسترش روابط مورد توجه بوده است که در این زمینه تلاش های زیادی صورت گرفته است. در دولت جدید هم با یک نگاه ویژه تری نسبت به آفریقا در حوزه دیپلماسی در تلاش هستیم تا بتوانیم مناسبات خودمان را با این حوزه مهم جغرافیایی که از نظر اقتصادی و سیاسی حائز اهمیت است مورد توجه قرار دهیم. آقای وزیر در طول یکسال گذشته یک سفر آفریقایی را انجام دادند که تعداد قابل توجهی از کمیسیون های مشترک اقتصادی ما با کشورهای حوزه آفریقا فعال شده است. تعدادی دیگری از کشورها در مذاکره هستیم تا در آینده نزدیک کمیسیون های مشترکی را ایجاد کنیم. در ارتباط با روابط تجاری با این کشورها اهتمام جدیدی شکل گرفت اماری که از توسعه مناسبات تجاری با برخی از کشورهای آفریقایی وجود دارد نشان دهنده ثمر بخش بودن توجه به توسعه مناسبات با کشورهای حوزه آفریقا است. در بخش منصوب کردن رایزنان بازرگانی کار مشترکی است که باید میان وزارت خارجه و وزارت صمت صورت گیرد و تا جایی که اطلاع دارم تعدادی از رایزنان بازرگانی منصوب شدند و تعداد دیگری با تکمیل روند اداری عازم خواهند شد. بنابراین توجه به حوزه آفریقا یکی از موضوعات مورد توجه ایران بویژه در دولت سیزدهم است که طبیعتاً نواقصی را در این زمینه داریم که باید تلاش کنیم این نواقص را جبران کنیم.

سیاست خارجی دولت سیزدهم الگویی از یک سیاست خارجی در شرایط سخت و پیچیده بود

اخیراً در فضای رسانه ای نکته انتقادی اساسی مطرح شده است که مستقیماً به وزارت امور خارجه مربوط می شود. این نکته دارای ۲ وجه است یکی در بحث اولویت های سیاست خارجی در دولت سیزدهم که سیاست همسایگی است به طوری که به نظر می رسد در بعد سیاسی هنوز نتوانسته ایم به پیشرفت های لازم برسیم. نکته انتقادی دوم در بحث دیپلماسی عمومی است. در موضوع حذف ایران از کمیسیون مقام زن و یا استفاده مقامات عراقی از عنوان مجعول برای خلیج فارس متمرکز است. چه توضیحاتی در این خصوص وجود دارد؟

ما در سیاست خارجی به کلیت و کلان کار باید توجه کنیم. در ارزیابی روابط مناسبات نباید درگیر مسائل فرعی شویم. اصل موضوع این است که در حوزه مناسبات با همسایگان ما توفیق بسیار قابل توجهی را در سیاست خارجی دولت سیزدهم داشتیم. میزان رفت و آمدهایی که میان هم همسایگان در سطوح مختلف مقامات دولتی صورت گرفته، تبادل هیئت های اقتصادی و تجاری که ایران با تعداد قابل توجهی از همسایگان در طول یکسال و چند ماه گذشته توسط دولت سیزدهم صورت گرفت. نگاه به حجم مبادلات تجاری جمهوری اسلامی ایران با کشورهای حوزه همسایگی و منطقه ای داشته رشد بسیار چشمگیری داشته است. ما به نسبت کشورها بین ۵۰ درصد تا بعضاً قریب به ۵۰۰ درصد رشد در مناسبات تجاری با کشورهای حوزه هدف داشتیم که نشاندهنده توفیق دستگاه دیپلماسی و دولت سیزدهم اساساً در ارتقای مناسبات با کشورهای حوزه اعلامی هدف سیاست خارجی بود.

عضویت ایران در تشکل های چندجانبه منطقه ای، تکمیل روند عضویت ایران سازمان همکاری شانگهای با عنوان یک سازمان چندجانبه منطقه ای که به لحاظ گستره جغرافیایی، توان و ظرفیت اقتصادی و همچنین به لحاظ قدرت نظامی کشورهای عضو این مجموعه یک سازمان کاملاً اثر گذار به شمار می آید. ترمیم مناسبات ایران با کشورهای حوزه جنوبی خلیج فارس و ارتقا مناسبات با امارات متحده عربی و حتی مذاکراتی که با دولت عربستان سعودی صورت گرفت و تنش زدایی که در مناسبات با برخی از کشورهای منطقه ای صورت گرفت همه اینها در یک نگاه کلان نشان دهنده موفقیت سیاست خارجی دولت سیزدهم در محقق کردن هدف گذاری های انجام شده در ابتدای دولت بود.

بنابراین در محاسبه یا در ارزیابی سیاست خارجی نباید خودمان را درگیر موضوعات فرعی و حاشیه ای کنیم. عراق از حوزه های موفق سیاست خارجی دولت های ایران به شمار می رود و دولت سیزدهم هم در حوزه مناسبات با عراق توجه ویژه ای داشته است و در ارتباط با مسائل مربوط به کشورهای بحرانی منطقه از جمله افغانستان، ایران مدل بسیار موفق از الگوی روابط با یک کشور دارای شرایط ویژه را به نمایش گذاشت. ما به رغم شرایط پیش بینی نشده ای که در جغرافیای افغانستان شاهد بودیم و اساساً با شکل گیری هویت سیاسی جدید در این کشور رو به رو بودیم اما مدیریت سیاسی باعث ایجاد آرامش در فضای مناسبات دوجانبه و تقویت روابط تجاری و اقتصادی با این همسایه ما شد که الگوی دیگری از موفقیت سیاست خارجی ایران است.

افزایش فشارها از سوی غرب به جمهوری اسلامی ایران دلیلی بر موفقیت دستگاه سیاست خارجی ایران در حوزه فرامنطقه ای و ملی است لذا به هر میزان که این موفقیت تجلی و ظهور و بروز بیشتری پیدا کرد به نظر می آید فشارهای غربی و مشخصاً دولت آمریکا و برخی از همپیمانان آنها بر جمهوری اسلامی ایران بیشتر شد. ما حتی در مدل مذاکراتی هم روند موفقیت آمیز و رفتار مسئولانه ای را از ایران به نمایش گذاشته شده است و ایران اثبات کرد به دیپلماسی چندجانبه به عنوان یک الگوی خوب و موفق در حل و فصل اختلافات بین المللی پایبند است و می تواند ظرفیت های دیپلماسی چندجانبه را به خوبی برای تحقق منافع

در حال حاضر نیز در بحث مذاکره رفع تحریم ها در موضع مطالبه گر قرار داریم زیرا هم در اجرای برجام به مسئولیت های ایران به تعهدات خودمان عمل کرده ایم و هم در بحث بازگشت طرف های برجامی به تعهدات خودشان مسئولانه عمل کردیم و در عین حال در عمل ثابت کردیم که سیاست خارجی کشور را معطل یک موضوع دیگر سیاست خارجی نخواهیم کرد و به عبارتی با حفظ رویکرد مسئولانه ایران در بحث برجام به توسعه مناسبات با دیگر حوزه های جغرافیایی و ژئوپولیتیکی توجه خاصی کرده ایم و سیاست خارجی ما را از حوزه همسایگان مرزی تا همسایگان منطقه ای تا کشورهای دور دست حوزه شرق، کشورهای دور دست قاره آفریقا و آمریکای لاتین گسترده کردیم. بنابراین جمهوری اسلامی ایران نه تنها در حوزه برجام معطل نماند بلکه در سایه التزام مسئولانه به مذاکره رفع تحریم ها ز همه فرصت های موجود در روابط بین المللی استفاده کرد. دولت سیزدهم نشان داد که در بحث عبور و رفع تحریم ها در بی اثر کردن تحریم ها توانمند است. در حوزه صادرات نفتی و غیرنفتی و پیوستن به تشکل های چندجانبه منطقه ای موفق عمل کرده ایم لذا این الگوی موفق است که باعث نگرانی آمریکایی ها و غربی ها و فشار برای پیشگیری از پیشرفت های دولت سیزدهم در امر روابط خارجی شده است. بنابراین در مجموع معتقدم سیاست خارجی دولت سیزدهم یک سیاست خارجی موفق و الگویی از یک سیاست خارجی در شرایط سخت و پیچیده بود.

توافق مسیری دوطرفه است

جوژپ بورل در مصاحبه اخیر خود با وال استریت ژورنال، چندان ناامید به نظر نمی رسد، اما به نظر می رسد که او تنها مدافع برجام در اروپا باشد. او همچنین هشدارهایی به ایران درباره پایان برجام داده است، به نظر شما بورل از نقش خود به عنوان تسهیل کننده مذاکرات فاصله گرفته است؟

به هر حال آقای بورل به عنوان مسئول عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا نقش تسهیل گر در ارتباط با مذاکرات از سرگیری برجام و رفع تحریم ها ایفا کرده است. آنچه که از مواضع مقامات رسمی اروپا و حتی آمریکایی ها شنیده می شود نشاندهنده این است که همچنان به برجام به عنوان یک توافق برای حل و فصل اختلاف نظرها در موضوع هسته ای ایران نگاه توأم با امیدواری دارند و معتقد به از سرگیری اجرای توافق هستند که این نشاندهنده آن است که همچنان مسیر دیپلماسی باز است و بویژه اینکه جمهوری اسلامی ایران به عنوان طرف دیگر برجام نسبت به روند دیپلماسی و مذاکره اهتمام جدی دارد. به نظر می آید همچنان مسیر دیپلماسی در حوزه برجام و توافق باز است اما توافق مسیری دوطرفه است و مسئولیت های برجام بر دوش همه اعضای آن قرار دارد.

آمریکایی ها اعلام کردند که به دنبال برجام پلاس هستند، آیا فکر می کنید آمریکا به برجام برمی گردد؟

من نمی توانم از طرف دولت آمریکا صحبت کنم. ما به مسیر دیپلماسی پایبندیم و مسیر توافق مسیری دوطرفه است. ما به مسئولیت ها توجه می کنیم. دولت آمریکا در بحث برجام به عنوان عضو برجام متعهد و مسئول بود و خروج آنها از برجام هم اقدام غیرقانونی و نقض قطعنامه بین المللی بود. براساس قطعنامه شورای امنیت تبدیل به یک توافق بین المللی شد لذا دولت آمریکا نه تنها از نگاه ما بلکه به اعتراف دولتمردان آمریکایی به ویژه دولت کنونی آمریکا و مقامات اروپایی مرتکب نقض توافق شده است. بنابراین در بحث برجام دولت آمریکا مسئولیت داشت که نقض کردند. ما در چارچوب توافقی که سال ۲۰۱۵ امضا شد وارد مذاکره برای بازگشت همه طرف ها به برجام شدیم و در همین چارچوب هم مذاکرات را انجام می دهیم و آمادگی جمع بندی مذاکرات را بر اساس مذاکرات وین داریم.